

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 8/09-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. januára 2009 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. D. K., R., zastúpeného advokátkou JUDr. M. S., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1 Co 94/2006 z 24. mája 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. D. K. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. októbra 2007 doručená sťažnosť Mgr. D. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Co 94/2006 z 24. mája 2007 (sťažovateľ

nesprávne uvádzal v sťažnosti aj v navrhovanom petite namietaný rozsudok krajského súdu z 5. mája 2007, pozn.).

Vo svojej sťažnosti sťažovateľ uviedol, že napadnutým rozsudkom krajský súd potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) č. k. 28 C 391/03-36 z 9. januára 2006, ktorým okresný súd zamietol žalobu žalobcu (sťažovateľa) o neplatnosť výpovede danej žalobcovi listom žalovaného z 1. októbra 2003 podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce, ako aj o uplatnenom nároku na náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru.

Sťažovateľ tvrdil, že krajský súd rozhodol arbitrárne, keď zmätočnú výpoveď danú žalobcovi listom z 1. októbra 2003 považoval za platnú. Podľa názoru sťažovateľa okresný súd a krajský súd zmenili (pôvodne) označený výpovedný dôvod podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce na výpovedný dôvod podľa § 63 ods. 1 písm. a) Zákonníka práce, hoci také konvalidovanie výpovede nie je dovolené ani žalovanému a tobôž nie je dovolené súdu.

Ďalej sťažovateľ namietal tvrdenie krajského súdu, že doručenie výpovede žalobcovi nebolo sporné, hoci v odvolaní výslovne tvrdil, že doručenie výpovede považuje za neúčinné, lebo mu nebolo doručené do vlastných rúk, tak ako to má na mysli § 38 ods. 1 a 2 Zákonníka práce. Rozporuplné je potom aj konštatovanie krajského súdu, že samotné nedodržanie zákona nerobí takýto právny úkon neplatným. Aj preto sťažovateľ považuje rozsudok súdu za arbitrárne nezákonný.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Rozsudkom Krajského súdu... zo dňa 5. mája 2007 č. k. 1 Co 94/2006-54 základné právo Mgr. D. K. na súdnu a právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy... a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... v konaní porušené bolo.

Zrušuje rozsudok Krajského súdu... zo dňa 5. mája 2007 č. k. 1 Co 94/2006-54 a vec mu vracia na nové konanie a rozhodnutie.

Krajský súd... je povinný uhradiť trovy konania Mgr. D. K. v sume 6.296.- Sk na účet jeho právnej zástupkyne do 1 mesiaca od právoplatnosti nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo verejne a v primeranej lehote prejednaná nestranným a nezávislým súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (I. ÚS 26/94). Základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa možno domáhať v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi (napr. III. ÚS 124/04).

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy a taktiež aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neznamená právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom a nemožno ho účelovo chápať tak, že jeho naplnením je len víťazstvo v takomto spore (II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

Krajský súd v napadnutom rozhodnutí najskôr poukázal na obsah odvolaním napadnutého rozsudku okresného súdu, ktorý zamietol žalobu (sťažovateľa). Okrem iného uviedol, že okresný súd „rozsudkom (zamietajúcim výrokom) rozhodol o nároku žalobcu na určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru výpoveďou zo strany žalovaného, ktorá mu bola daná listom zo dňa 1. 10. 2003 podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce, ako aj nároku na náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru. Rozsudok odôvodnil súd prvého stupňa tým, že... po... vykonanom dokazovaní... mal... za preukázané, že výpoveď, ktorá bola daná žalobcovi žalovaným, spĺňala všetky obsahové a formálne

náležitosti... Súd prvého stupňa vychádzal jednak z výpovede žalobcu, ako aj z výpovede svedkov H. P. a J. Š., z obsahu ktorých uzavrel, že u zamestnávateľa došlo k rozhodnutiu, ktorým bola zrušená R. v K..., na ktorú neskôr nadväzovalo rozhodnutie o nevydávaní denníka N., do ktorého žalobca prispieval... Mal za to, že samotné nesprávne citovanie zákonného ustanovenia pod písm. b), pri splnení skutkového vymedzenia výpovedného dôvodu tak, ako to stanovuje § 61 ods. 2 Zák. práce, nemá za následok neurčitost' výpovedného dôvodu.

Keďže si žalobca uplatnil aj nárok na náhradu mzdy z titulu neplatného rozviazania pracovného pomeru výpoveďou, vzhľadom na to, že základ nároku nebol daný, súd žalobu ako celok čo do neplatnosti výpovede a náhrady mzdy zamietol...“

Následne krajský súd poukázal na svoje zistenia a právne závery: „Odvolací súd... dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné, a preto rozsudok súdu prvého stupňa... potvrdil... ako vecne správny... Súd prvého stupňa vykonal vo veci dokazovanie v súlade s ust. § 120 ods. 1 O. s. p., keď vykonal všetky dôkazy, ktoré účastníci na preukázanie svojich tvrdení označili. Svoje rozhodnutie založil na skutkových zisteniach, ktoré z tohto dokazovania vyplynuli, keďže vykonané dokazovanie vyhodnotil podľa zásad uvedených v ust. § 132 O. s. p. a prihliadol aj na všetky skutočnosti, ktoré za konania vyšli najavo. Zároveň súd prvého stupňa použil správny predpis a tento aj správne aplikoval na zistený skutkový stav. Presvedčivé a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody napadnutého rozsudku, s ktorými sa odvolací súd stotožňuje, keďže ani počas odvolacieho konania nevyšli najavo žiadne také nové skutočnosti, ktoré by odôvodňovali iné rozhodnutie, než ako rozhodol súd prvého stupňa.

K dôvodom rozhodnutia súdu prvého stupňa s prihliadnutím aj na námietky odvolateľa odvolací súd len dodáva:

Vzhľadom k tomu, že žalobcovi bola daná výpoveď z pracovného pomeru listom zo dňa 1. 10. 2003, platnosť tejto výpovede bolo potrebné posudzovať podľa právnej úpravy účinnej v čase dania výpovede t. j. podľa zák. č. 311/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov...

Súd prvého stupňa a to vychádzajúc z vykonaného dokazovania, založil svoje rozhodnutie na tom závere, že žalovaný dal žalobcovi výpoveď podľa § 63 ods. 1 písm. a)

Zák. práce, t. j. z dôvodov jeho zrušenia.

Z uvedeného vyplýva, že súd prvého stupňa pri posudzovaní výpovedného dôvodu vychádzal z obsahu výpovede - jej dôvodov (nie z právnej kvalifikácie, ktorú žalovaný vo výpovedi uviedol). Takýto postup, považuje odvolací súd vzhľadom aj na ďalšie skutočnosti, ktoré z obsahu výpovede vyplývajú za správny.

Podľa ust. § 61 ods. 2 Zák. práce v znení účinnom ku dňu 1. 10. 2003... zamestnávateľ môže dať zamestnancovi výpoveď iba z dôvodov uvedených v tomto zákone. Dôvod výpovede sa musí vo výpovedi skutkovo vymedziť tak, aby ho nebolo možné zameniť s iným dôvodom, inak je výpoveď neplatná. Dôvod výpovede nemožno dodatočne meniť.

Z citovaného ust. vyplýva, že je povinnosťou zamestnávateľa pri dávaní výpovede zamestnancovi výpovedný dôvod skutkovo vymedziť tak, aby nebol zameniteľný s iným výpovedným dôvodom. Skutkovo vymedzený dôvod je taký, v ktorom sú uvedené okolnosti, ktoré ako celok možno subsumovať pod niektorú zo skutkových podstát ust. § 63 ods. 1 Zák. práce. Z toho teda vyplýva, že zamestnávateľ nemá za povinnosť výpovedný dôvod aj právne kvalifikovať, teda uviesť konkrétne ustanovenie § 63 ods. 1 písm. a) - e).

Z obsahu výpovede datovanej dňom 1. 10. 2003 vyplýva, že žalovaný výpovedný dôvod skutkovo vymedzil tak, že na základe rozhodnutia P. a. s. R. zo dňa 20. 8. 2003 došlo k racionalizačným opatreniam v redakcii N., na základe ktorého sa ku dňu 30. 10. 2003 ruší R. v K. cieľom zvýšiť efektívnosť práce a že zamestnávateľ nemá možnosť žalobcu ďalej zamestnávať v mieste, ktoré bolo dohodnuté v pracovnej zmluve.

Z takéhoto obsahu možno vyvodiť záver, že žalovaný výpovedný dôvod vymedzil skutkovo jednoznačne tak, že týmto dôvodom je zrušenie časti zamestnávateľa, t. j. R. v K., kde bol žalobca zamestnaný... Tým, že došlo k zániku časti zamestnávateľa, tento nemohol objektívne ani realizovať svoju ponukovú povinnosť v mieste výkonu práce, resp. v mieste bydliska žalobcu, tak ako to vymedzuje ust. § 63 ods. 2 Zák. práce. Takéto skutkové vymedzenie možno ako výpovedný dôvod podriaďiť pod ust. § 63 ods. 1 písm. a) Zák. práce v znení ku dňu dania výpovede...

V prejednávanej veci teda výpoveď daná žalobcovi spĺňala požiadavku dostatočnej konkretizácie výpovedného dôvodu v zmysle ust. § 63 ods. 1 písm. a) Zák. práce, platného v čase dania výpovede, čo má za následok aj platnosť výpovede, z dôvodu ktorého aj odvolací súd námietku žalobcu o tzv. neurčitosti výpovede nepovažoval za dôvodnú.

Pokiaľ žalobca namietal vo svojom odvolaní, že výpoveď daná mu žalovaným nebola doručovaná zásielkou doručovanou do vlastných rúk, ani nebola doručená do vlastných rúk, tak ako to ukladá ust. § 61 ods. 1 Zák. práce, odvolací súd ani túto námietku žalobcu nepovažoval za dôvodnú...

Podľa ust. § 61 ods. 1 Zák. práce výpoveďou môže skončiť pracovný pomer zamestnávateľ, aj zamestnanec. Výpoveď musí byť písomná a doručená, inak je neplatná.

Z citovaného ust. vyplýva, že výpoveď je jednostranný právny úkon, smerujúci k ukončeniu pracovného pomeru bez súhlasu druhej strany, pričom vypovedať pracovný pomer môže tak zamestnávateľ ako aj zamestnanec. Výpoveď je teda adresným právnym úkonom, ktorého právne účinky nastávajú bez ohľadu na vôľu druhej strany momentom jeho doručenia. Práve doručenie robí právny úkon perfektným, podmieňuje jej platnosť a má význam z hľadiska plynutia výpovednej doby.

Aj keď v súdnom spore je dôkazné bremeno preukázania doručenia na zamestnávateľovi, odvolací súd má za to, vychádzajúc aj z obsahu spisu, že samotné doručenie výpovede žalobcovi nebolo sporné. Samotné nedodržanie zákonom predpísaného spôsobu doručovania nerobí takýto úkon neplatný, keďže samotný zákon ani žiadny osobitný predpis takýto následok výslovne neustanovuje (§ 17 ods. 2 ZP).

Za takejto situácie teda možno uzavrieť, že žalobcovi bola výpoveď riadne doručená a pokiaľ žalovaný ako zamestnávateľ výpovedný dôvod vo výpovedi dostatočne skutkovo vymedzil tak, že ho nemožno zamieňať s iným výpovedným dôvodom, treba túto výpoveď z tohto pohľadu považovať za platnú bez ohľadu na to, že žalovaný výpovedný dôvod vo výpovedi nesprávne právne kvalifikoval. Tento jeho nesprávny postup totiž nemá za následok neplatnosť výpovede...

Záverom odvolací súd dáva do pozornosti, a to s prihliadnutím na námietku odvolateľa, ohľadne výpovednej doby, ktorú žalovaný vymedzil na 2 mesiace, je výpoveď v tejto časti platná, čo vyplýva z ust. § 62 ods. 1 Zák. práce, v znení účinnom ku dňu dania výpovede..., keďže výpovedná doba je rovnaká pre zamestnávateľa aj pre zamestnanca a je najmenej 2 mesiace a len ak je daná výpoveď zamestnancovi, ktorý odpracoval u zamestnávateľa najmenej 5 rokov, je výpovedná doba najmenej 3 mesiace, čo sa však vzhľadom na uzavretý pracovný pomer žalobcu (rok 2002) na daný prípad nevzťahuje. Aj keď prvostupňový súd v tomto smere pochybil, tento jeho nesprávny záver nemá vplyv

na správnosť rozhodnutia vo veci samej.“

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je úlohou ústavného súdu zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je kvalifikovaná už spomínaným princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve.

V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Z obsahu sťažnosti vzťahujúceho sa na túto jej časť vyplýva, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľa s právnymi závermi všeobecných súdov, teda s ich interpretáciou a aplikáciou príslušných zákonných ustanovení v jeho právnej veci.

V danej veci ústavný súd nezistil, že by napadnutý rozsudok krajského súdu sp. zn.

I Co 94/2006 z 24. mája 2007 bol svojvoľný a že by jeho právne závery zasahovali do základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa názoru ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemôže byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania. Navyše treba uviesť, že z pohľadu ústavného súdu nemožno skutkové a právne závery krajského súdu považovať za arbitrárne alebo zjavne neopodstatnené.

Po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Vzhľadom na aplikáciu príslušných ustanovení Zákonníka práce, ako aj procesného ustanovenia o potvrdení vecnej správnosti prvostupňového rozsudku odvolacím súdom je namietaný rozsudok krajského súdu aj náležite odôvodnený.

Ústavný súd považuje postup krajského súdu pri preskúvaní rozhodnutia okresného súdu za legitímny a vylučujúci možné porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V súvislosti so sťažovateľovým prejavom nespokojnosti s namietaným rozsudkom krajského súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

Ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením označených práv, a preto bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd nemohol zaoberať opodstatnenosťou námietok v nej uvedených. Zároveň stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa na ochranu ústavnosti (zrušenie napadnutého rozsudku krajského súdu), keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. januára 2009